

KOPIARZ KOLEGIATY NARODZENIA NMP W WIŚLICY

Zainteresowanie Wiślicą wciąż wzrasta. Bez przesady można stwierdzić, że z licznych przedzobiorowych kolegiat polskich archeologowie i historycy w ostatnich latach żadnej nie poświęcili tyle uwagi, ile właśnie kolegiacie Narodzenia NMP w Wiślicy¹. Na szczęście do dziejów kolegiaty zachowały się bogate archiwalia, które na skutek jej kasaty w r. 1819 zostały rozproszone i obecnie znajdują się w zbiorach państwowych i kościelnych. Część z zachowanych źródeł archiwalnych została wytworzona przez kancelarię kapituły kolegiackiej i w większości dotyczy zarówno samej kolegiaty, jak innych instytucji kościelnych, znajdujących się na terenie Wiślicy (kościół, szpital, szkoła, bractwa, biblioteka kolegiacka itp.), z kolegiatą i jej kapitułą związanych. Inne natomiast akta wytworzyła kancelaria okręgowego oficjałatu w Wiślicy, który istniał tu już w r. 1521², a w większym jeszcze stopniu wizytacyjna działalność biskupów krakowskich³.

Do archiwaliów pozostałych po dawnym oficjałacie foralnym należą 3 duże księgi Akt oficjałatu wiślickiego, obejmujące łącznie 1135 stron *in folio*. Obecnie są przechowywane w Archiwum Diecezjalnym w Kielcach⁴. Pod względem czasowym materiały te pochodzą z XVII w. i tylko w nieznacznym fragmencie sięgają początków XVIII stulecia. Treściowo dotyczą one zasadniczo całego terenu oficjałatu foralnego, w skład którego w XVIII w. wchodziły 3 dekanaty i 54 parafie⁵, nie wy-

¹ A. Tomaszewski: Sprawozdanie z wykopalisk w Wiślicy. *Malop. Studia hist.* R. 4: 1961 z. 3/4 s. 146—149. — E. Wiśniewski: Wiślica w świetle badań 1960 r. *Zesz. nauk. KUL.* R. 5: 1962 nr 1 s. 133—134.

² Por. mój dokum. nr 40. — Ks. Rzepa (Organizacja terytorialna sądownictwa kościelnego w diecezji krakowskiej do pierwszego rozbioru Polski. *Rocz. teol.-kanon.* T. 4. 1957 z. 3 s. 99) przytacza najstarsze wzmianki o istnieniu oficjałatu okręgowego w Wiślicy pod r. 1541 i 1570.

³ Ks. F. Machay: Działalność duszpasterska kard. Radziwiła, biskupa krakowskiego (1591—1600). Kraków 1936 s. 112.

⁴ Acta officialatus Visliciensis 1614—1676, stron 488; Acta actorum consistorii Visliciensis sub officialatu R.D. Hieronymi Ochocki ab an. D. 1663 ad an. 1699, kart 167; Acta Visliciensia 1691—1703 (Acta officialatus Visliciensis 1691—1704—1712), stron 413.

⁵ Synodus dioecesis ab Casimiro a Lubna Lubieński — ep. Crac. 6 X 1711 celebrata. Cracoviae 1711 s. 12. — Bp W. Wójcik (Organizacja i działalność oficjałatu okręgowego w Kielcach 1551—1635. *Rocz. teol.-kanon.* T. 10: 1963 z. 3 s. 30) podaje,

łączając wszakże i samej Wiślicy. Do zachowanych sprawozdań wizytacyjnych kolegiaty i kościołów wiślickich należy przede wszystkim najstarsze ze znanych — bpa Filipa Padniewskiego z r. 1565, a następnie kardynała Jerzego Radziwiłła, administratora diecezji krakowskiej, z 29 VII — 13 VIII 1598⁶. Z dalszych trzeba wyliczyć wizytacje bpów: Marcina Szyszkowskiego z r. 1624, Jakuba Zadzika z 19 X 1637, Mikołaja Oborskiego z r. 1664, Andrzeja Trzebickiego z r. 1674 i 1679, Jana Małachowskiego z r. 1699, Kazimierza Łubieńskiego z 23 X 1701 i 1711 r., wreszcie Andrzeja Załuskiego z r. 1748⁷. Materiały wizytacyjne informują dość szczegółowo o świątyni kolegiackiej, pozostałych kościołach i instytucjach kościelnych, ich uposażeniu, służbie Bożej, duszpasterstwie oraz strukturze ustrojowo-prawnej.

Bezpośrednio samej kolegiaty i jej kapituły dotyczą rękopisy przechowywane obecnie w Bibliotece Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu. Zbiory te stanowią najstarszą część wymienionej podstawy źródłowej kolegiaty i datują się na koniec XV i pierwszą połowę XVI stulecia. Do nich należą 2 tomy *in folio* Akt posiedzeń kapituły kolegiackiej w Wiślicy z lat 1496—1537, o łącznej ilości 890 stron⁸ oraz 3 księgi *in folio* Akt zobowiązań, postanowień i poświadczeń tejże kapituły z l. 1482—1549, obejmujących 738 stron zapisek⁹. Wszakże najbardziej wartościowym pomnikiem rękopiśmiennym tych czasów, informującym obszernie zarówno o kolegiacie, jak też związanych z nią instytucjach kościelnych w Wiślicy, jest kopiarz przechowywany obecnie w Archiwum Diecezjalnym w Kielcach (bez sygnatury). Pełny jego tytuł brzmi: *Descriptio reformationum, proventuum, privilegiorum, inscriptionum, inventariorum, ecclesiarum: tam Collegiatae Visliciensis, quam etiam sacelli Sancti Spiritus circa Xenodochium, nec non Sancti Martini intra muros Visliciensis, et parochialis Sancti Laurentii in Suburbio Visliciensis, transsumpta ex speciali mandato illustrissimi ac reverendissimi domini, domini Georgii Radziwill, miseratione Divina tit. S. Sixti S.R.E. cardinalis, perpetui administratoris episcopatus Cracoviensis etc. etc.*

ze granice oficjaluatu okręgowego w Kielcach pokrywały się z granicami prepozytury kieleckiej.

⁶ AKMK (Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie) nr 1: Liber visit. 1565 s. 157—160; nr 9: Acta visit. 1597/98 s. 474—533; ADK (Archiwum Diecezjalne w Kielcach), Descriptio reformationum s. 1—18.

⁷ AKMK nr 8: Acta visit. 1664 k. 213—214'; nr 11. Acta visit. 1679 s. 66—68; nr 14: Acta visit. 1639 k. 69—71'; nr 17: Acta visit. 1711 k. 169—172'; nr 39: Acta visit. 1748 s. 530—541, nr 56: Acta visit. k. 63—63', ADK: Descriptio reformationum s. 403—416 i k. 1—2 (przy końcu kopiarza).

⁸ Ossolineum, sygn. 2944/II: Acta actorum ecclesiae collegiatae Visliciensis. Vol. 1. 1496—1522 kart 72, Acta actorum ecclesiae collegiatae Visliciensis. Vol. 2: 1525—1537 kart 373.

⁹ Tamże, sygn. 2966/II. Acta obligationum ecclesiae collegiatae Visliciensis 1482—1546, kart 265; 2967/II: Acta attestationum ecclesiae collegiatae Visliciensis 1526—1549, kart 89; 2968/II: Constitutiones, relationes, pronuntiationes ecclesiae collegiatae Visliciensis 1539—1540, kart 15.

per me Albertum Chotelski, canonicum Vislicienssem et plebanum Dobrowodensem manu mea propria fideliter descripta anno Domini 1599.

Nie jest to jednakże najstarszy i jedyny kopiarz wspomnianej kolegiaty. Wizytacja Radziwiłłowska z r. 1598 podaje, że pod koniec XVI w. kapituła kolegiacka była w posiadaniu XV-wiecznego kopiarza, sporządzonego na białym pergaminie przez ks. Jana Długosza, kustosza kolegiaty wiślickiej¹⁰. Niestety ślad o tej wartościowej *Księdze beneficjów kolegiaty wiślickiej* w następnych latach zaginął bezpowrotnie.

Bezpośrednią przyczyną sporządzenia przedstawionego kopiarza była wizytacja kolegiaty, przeprowadzona przez kard. Jerzego Radziwiłła w dniach 29 VII — 13 VIII 1598. W dekrete reformacyjnym, wydanym 12 VIII 1598, Kardynał nakazał tamtejszej kapitule założenie i prowadzenie szeregu ksiąg o znaczeniu prawno-kościelnym i administracyjno-gospodarczym. Do pierwszych należały księgi metrykalne ochrzczonych i zaślubionych; specjalne przepisy prowadzenia tychże ksiąg, wraz z odpowiednim wzorem, Radziwiłł pozostawił kapitule¹¹. Równocześnie ten sam dekret zobowiązał kapitułę kolegiacką do sporządzenia aniwersarza, który miał objąć wszystkie msze św. fundacyjne, przypadające na poszczególne dni tygodnia, kwartału i roku, a nadto specjalnego wykazu fundatorów i dobrodziejów kolegiaty¹². Podobny nakaz dotyczył zaprowadzenia księgi *status animarum* parafii kolegiackiej¹³.

Najważniejsze wszakże rozporządzenie Kardynała dotyczyło opracowania kopiarza, który miał objąć wszystkie przywileje kolegiaty. Do pracy tej został zobowiązany ks. Wojciech Chotelski, kanonik kolegiaty i proboszcz w Dobrejwodzie k/Wiślicy. Kopiarz ten miał być wykonany na podstawie autentycznych dokumentów, przechowywanych w archiwum miasta Wiślicy. Udostępnienie ich ks. Chotelskiemu nakazał Radziwiłł radzie miejskiej¹⁴. Zapewne archiwum miejskie nie było jedynym źródłem powstania kopiarza. Można przypuszczać, że kan. Chotelski wykorzystał nadto pergaminowy kopiarz Jana Długosza, przechowywany

¹⁰ ADK: Descriptio reformationum k. 9: — — suprascriptam reformationem illustrissimi cardinalis Radziwilli, sigillo Suae Celsitudinis obsignatam — — vide in fine in alio libro, in dorso, qui liber per Długossium, custodem est scriptus in pergamenno; k. 18: — — suprascriptam reformationem — — vide in alio libro descriptam, in actis seu beneficiorum ven. Capituli Visliciensis, qui liber est in folio, in pergamenno albo cncscriptus.

¹¹ Tamże k. 4: Metrica seu liber baptisatorum, et matrimonia contrahentium, secundum formulam a nobis relictam, et in principio ejusdem asscriptam ordinate scribatur. Qui liber debet servari diligenter, ne aliquo modo falsificetur.

¹² Tamże k. 4—5: Conficiantur etiam tabula officiorum, quae in ecclesia celebrari debent singulis septimanis, singulis quatuor temporibus et singulis annis. Similiter tabula fundatorum et benefactorum, ut sacerdotes semper prae oculis habeant, quae adimplenda tenentur.

¹³ Tamże k. 4': Habetur etiam una tabula, in qua omnes animae parochiae huius describantur, quae singulis annis circa calendas ianuarii, vel in capite ieiunii renoventur.

¹⁴ Tamże k. 4.

skrzętnie w archiwum kolegiaty, oraz dokumenty oryginalne, będące w posiadaniu kapituły. Wydaje się, że część dokumentów, wystawiona przez mieszczan wiślickich, lub też ich obciążająca, została zaczerpnięta z archiwum miasta Wiślicy, podczas gdy dokumenty, wydane przez panujących, szlachtę i duchowieństwo pochodzą z kopiarza Długoszowego i autentyków, przechowywanych w zbiorach kapituły.

Z tej szeroko zakreślonej przez Kardynała pracy prawdopodobnie wszystko zostało wykonane. Najtrudniejsza praca — sporządzenie kopiarza została wykonana w przeciągu jednego roku; kopiarz był już gotowy w r. 1599. Opracowano również *Anniversarium* oraz *Tabula* fundatorów i dobrodziejów kolegiaty, które przechowały się w kopiarzu¹⁵. Zagięły natomiast najstarsze metryki i księga *status animarum*, które najprawdopodobniej także zostały założone. Zachował się przede wszystkim kopiarz kolegiaty, który do dziś stanowi jej własność, jak na to wskazuje pieczęć kapituły na pierwszej jego karcie: *Capitulum Ecclesiae Collegiatae Wislicensis*. W ostatnim czasie dostał się on w formie depozytu do Archiwum Diecezjalnego w Kielcach.

Stan zachowania kopiarza jest zasadniczo dobry. Oprawiony został, najprawdopodobniej w XX w., w skórę brunatną. Niestety karty kopiarza: 236—237, 242, 244, 245, 250, 251—260, 351, 391 i 486 zamieszczono na końcu, do których dodano nienależące uprzednio do niego karty 1—2, zawierające wyjątki z testamentu ks. Stanisława Trzebickiego, dziekana kapituły krakowskiej, kustosza wiślickiego i kantora gnieźnieńskiego¹⁶, oraz dekret reformacyjny szpitala wiślickiego pod wezw. Świętego Ducha, wystawiony 23 X 1701 przez bpa Kazimierza Łubieńskiego. Całość kopiarza obejmuje łącznie 514 kart *in folio*, przy czym karty 208—235 posiadają podwójną numerację; natomiast kart 50—52 brakuje. Niektóre z kart (np. 55—58, 97) są niezapisane. Większa część kopiarza została wykonana w r. 1599 ręką ks. Wojciecha Chotelskiego. Jest ona piękna i łatwo czytelna; pisana czarnym atramentem; są to karty: 1—49', 59—87', 98—163, 176—180, 183—197, 208—225 i po raz drugi: 208—235, 229—236, 242—260, 260'—271, 283—288, 306—337, 340—397, 417—425, 426—435. Pozostałe karty zostały zapisane w XVII—XVIII w. Ostatnia kontynuacja kopiarza pochodzi z r. 1825 (k. 448'); zamieszcza ona w poczcie królów polskich również cara Mikołaja I.

Kopiarz został opracowany rzeczowo, a nie chronologicznie. Układ ten został mocno naruszony przez późniejsze wpisy, które w wielu wypadkach podwajały istniejące już grupy rzeczowe kopiarza. A oto treść kopiarza:

¹⁵ Tamże k. 164—166, 167—169.

¹⁶ Bp L. Łętowski. Katalog biskupów, prałatów i kanoników krakowskich. T. 2. Kraków 1853 s. 170; Ks. J. Korzytkowski. Prałaci i kanonicy katedry metropolitalnej gnieźnieńskiej od r. 1000 aż do dni naszych. T. 4. Gniezno 1883 s. 138—139.

1. Wizytacje i dekrety reformacyjne kolegiaty:
 - a) Dekret reformacyjny, dotyczący służby Bożej i kolegium wikariuszy, wydany przez kapitułę kolegiacką 9 IX 1596 i zatwierdzony przez kard. J. Radziwiłła 1 VI 1597 (k. 10—18).
 - b) Dekret reformacyjny kard. Radziwiłła, odnoszący się do kolegiaty (świątynia, służba Boża, kapituła, kolegium wikariuszy, szpital, bractwo literackie, wierni), z 12 VIII 1598 (k. 1—9).
 - c) Dekret reformacyjny bpa M. Szyszkowskiego z r. 1624, dotyczący kolegium wikariuszy (łącznie z dekretem bpa Trzebickiego).
 - d) Dekret reformacyjny, wydany dla kolegiaty wiślickiej przez bpa J. Zadzikę 19 X 1637 (k. 403—413).
 - e) Dekret reformacyjny dla kolegium wikariuszy kolegiaty wiślickiej, ogłoszony przez bpa A. Trzebickiego 10 I 1674 (k. 413—416).
 - f) Dekret reformacyjny dla szpitala Św. Ducha w Wiślicy, wydany przez bpa K. Łubińskiego 23 X 1701 (k. 2 przy końcu).
2. Wypisy z *Liber beneficiorum* J. Długosza, odnoszące się do uposażenia kolegiaty wiślickiej (k. 19—38)¹⁷.
3. Dokumenty dotyczące ustroju prawnogospodarczego kapituły kolegiackiej w Wiślicy:
 - a) Dokumenty odnoszące się do uposażenia kapituły (k. 41'—49', 53—95).
 - b) Dokumenty dotyczące kapituły i kolegium wikariuszy (k. 169'—175).
 - c) Katalog fundatorów i dobrodziejów kolegiaty wiślickiej (k. 164—166).
 - d) Inwentarz skarbcza i utensyliów kościelnych kolegiaty (k. 306—332).
 - e) Przywileje prebendy kaznodziejskiej (k. 183—191).
 - f) Różne fundacje dla kolegiaty z XVI i XVII w. (k. 192—235, 283—284).
 - g) Opisanie mieszkania księdza kaznodziei wiślickiego (k. 182).
 - h) Dokumenty: fundacyjny i erekcyjny prałatury archidiakonatu wiślickiego z 25 II 1711 (k. 278'—282).
 - i) Zapisy testamentowe na rzecz kolegiaty wiślickiej (k. 285—288, 298'—329).
 - j) Dokumenty: fundacyjny i erekcyjny prałatury dziekanatu wiślickiego z 30 VI 1690 (k. 299—305).
4. Dokumenty dotyczące kolegium wikariuszy kolegiackich:
 - a) Przywileje i zapisy na rzecz kolegium wikariuszy (k. 97—163, 463—465).
 - b) Roczne dochody kolegium wikariuszy z r. 1615 (k. 166').
 - c) Anniwersarze i inne msze fundacyjne, odprawiane przez kolegium wikariuszy (regesty, k. 167—169).
 - d) Spis rzeczy domowych, należących do kolegium wikariuszy (k. 181—181').
 - e) Regesty wydatków na budowanie folwarku wikaryjskiego w Kucharach (k. 466—467').
5. Biblioteka i szkoła kolegiaty wiślickiej:
 - a) Katalog książek, należących do kolegium wikariuszy, z r. 1599 (k. 176—179).

¹⁷ J. Długosz: *Liber beneficiorum dioec. Cracoviensis*. Ed. A. Przewdziecki. T. 1. Kraków 1863 s. 403—436. W kopiarzu zamieszczono nieco skrócony odpis z *Liber benef.* Najczęściej opuszczano informacje dotyczące taksacji dziesięciny pieniężnej oraz bliższe wiadomości o niektórych altariach w kolegiacie (*Liber benef.* T. 1 s. 411, 428 nn.).

- b) Katalog ksiąg kapituły wiślickiej z r. 1599, kontynuacja (k. 333—337).
- c) Dokumenty odnoszące się do szkoły kolegiackiej w Wiślicy (k. 272—278, 360—366).
- 6. Dokumenty dotyczące ołtarzy, prebend i bractw w kolegiacie wiślickiej:
 - a) Przywileje ołtarzy i bractw: Literackiego i św. Anny (k. 208—271).
 - b) Zapisy hipoteczne na rzecz ołtarza św. Anny (k. 288'—298).
 - c) Dokumenty odnoszące się do bractwa Literackiego (k. 236—249, 242—263, przy końcu kopiarza).
- 7. Dokumenty dotyczące kościoła i szpitala Św. Ducha w Wiślicy:
 - a) Dokumenty fundacyjne i erekcyjne szpitala wiślickiego (k. 338—360, 366'—402),
 - b) Inwentarz utensyliów zakrystii kościoła szpitalnego (k. 427—420).
 - c) Różne dokumenty, odnoszące się do szpitala wiślickiego (k. 273—275).
- 8. Dokumenty dotyczące innych kościołów wiślickich:
 - a) Przywileje prebendy św. Marcina *intra muros Vislicienses* (k. 421—425).
 - b) Dokumenty odnoszące się do kościoła św. Wawrzyńca *extra muros Vislicienses* (k. 426—435).
- 9. Różne katalogi kościołów:
 - a) Katalog kościołów kolegiackich, parafialnych, klasztornych itd. diecezji krakowskiej z r. 1599¹⁸ (k. 440—446').
 - b) Katalog kościołów parafialnych i innych beneficjów kościelnych w powiecie wiślickim, według dawnego porządku, wraz z taksacją tychże (k. 453—455').
- 10. Katalogi papieży, arcybiskupów, biskupów i panujących:
 - a) Katalog papieży (k. 436'—437). Pierwsza ręką do pap. Klemensa VIII (1592—1605); dalsze kontynuacje do pap. Klemensa XII (1730—1740).
 - b) Katalog arcybiskupów gnieźnieńskich (k. 447—450'). Katalog pisany pierwszą ręką od Wilibaldua (966) do Jana Tarnowskiego (†1604); kontynuacja od kard. Bernarda Maciejowskiego do Ignacego Raczyńskiego (1818).
 - c) Katalog biskupów krakowskich (k. 438—439). Katalog pisany pierwszą ręką od Prochora (966) do Bernarda Maciejowskiego (1601—1608). Dalsza kontynuacja od Piotra Tylickiego (†1616) do Andrzeja Rawy Gawronskiego (1806—1813).
 - d) Katalog biskupów warmińskich (k. 451—452). Katalog pisany pierwszą ręką od Anzelma (1260) do Piotra Tylickiego (1600—1604). Dalsza kontynuacja od Szymona Rudnickiego (1604—1621) do Stanisława Grabowskiego (1741—1766).
 - e) Arcybiskupstwo i biskupstwa Królestwa Polskiego z lat 1818—1825 (k. 456—460)¹⁹.

¹⁸ Jest to najstarszy ze znanych *Ordo et numerus ecclesiarum dioecesis Cracoviensis*. Najstarszym z drukowanych jest zamieszczony w *Reformationes generales ad clerum et populum dioecesis Cracoviensis pertinentes ab Martino Szyszkowski ep. Crac. in synodo dioecisana sancitae 10 II 1621. Cracoviae 1621* s. 24—39. Następne podali: S. Starowolski *Vitae antistitum Cracoviensium. Cracoviae 1655* k. B₃—E₄ i *Synodus dioecisana Cracoviensis — 1711* s. 7—17.

¹⁹ Jest to katalog przedstawiający hierarchię Kościoła łacińskiego w Królestwie Polskim, po dokonaniu zmian na podstawie bulli (pap. Piusa VII) *Ex imposita nobis* z 30 VI 1818.

- f) Katalog książąt i królów Polski, pisany pierwszą ręką od Leszka do Zygmunta III Wazy (1587—1632). Kontynuowany od Władysława IV (1632—1648) do Aleksandra I (1815—1825) i Mikołaja I (1825—1855).
- g) Spis rzeczy (k. 468—472).

Ze względu na dużą wartość kopiarza dla badań nad Wiślicą załączamy regesty wszystkich dokumentów do r. 1550. W przeważającej większości są to dokumenty nieznanne i dotąd nie publikowane (oprócz dwóch — nr 1 i 2). Zostały one ułożone w porządku chronologicznym. Do r. 1550 kopiarz obejmuje 75 dokumentów: z w. XIII — 1, z XV — 35 i z pierwszej połowy XVI — 39.

1. In colloquio inter Chrober et Zagosch
21 VI 1250

Bolesław, książę krakowski i sandomierski, na prośbę Lasoty, prepozyta kolegiaty skalbmierskiej, wniesioną w czasie wielkiego postu w r. 1249, przywraca wieś Oględów, przynależną uprzednio do kościoła św. Trójcy, Dzierżykrajowi, kantorowi wiślickiemu. Wieś ta była przedmiotem sporu między Getlepem i jego synem Boguszą a Chwalkonem i Sulisławem (k. 72—74).

Druk: Kod. dypl. kat. krak. Wyd. F. Piekosiński. Cz. 1. Kraków 1874 s. 38—39 nr 30.

2. Wiślica, in colloquio generali 12 XI 1403

Wojciech, sędzia i Mikołaj, podsędek generalny ziemi sandomierskiej, na prośbę kustosa kolegiaty wiślickiej, Siegniewa i Stanisława z Hołudzy wyznaczają granice między ich posiadłościami Chotel i Hołudza (k. 78—78').

Druk: Zbiór dokumentów małopolskich. Wyd. S. Kuraś. Cz. 1: Dokumenty z lat 1257—1420. Wrocław 1962 s. 312 nr 249.

3. Nowe Miasto Korczyn 1 IX 1405

Władysław, król Polski, zapisuje na rzecz kolegium wikariuszy wiślickich 4 celnary soli z zup bocheńskich. Wikariusze zobowiązani są odprawić raz w tygodniu mszę św. za duszę ś.p. Jadwigi, królowej Polski (k. 98—98').

4. Wiślica 7 XI 1427

Małgorzata Morawina, mieszcanka wiślicka, zapisuje na rzecz kolegium wikariuszy wiślickich gorzelnię piwa nad brzegiem Nidy. Wikariusze zobowiązują się odprawić w jej intencji corocznie 30 mszy św. i każdego 2 listopada odśpiewać wigilie (k. 150'—151).

5. Wiślica 22 VIII 1432

Zbigniew Oleśnicki, biskup krakowski, zatwierdza fundację Anny, wdowy po Filipie z Wiślicy i eryguje altarię pod wezw. 10 Tysięcy Męczenników w kolegiacie wiślickiej. Na fundację altarii Anna przeznaczą dwie gorzelnie piwa, 1 ornat, 1 mszał i 1 kielich. Wikariusze zobowiązani są do odprawienia w każdy tydzień mszy św. do NMP i corocznie 5 grudnia mszy św. za zmarłych, wraz z wigiliami. Prawa prezenty i patronatu przyznaje Biskup rodzinie Oleśnickich (k. 235—236').

6. Kraków 31 I 1437

Stanisław Stano, scholastyk kapituły wiślickiej, zapisuje kolegium wikariuszy wiślickich własny folwark na Przedmieściu Wiślickim, *penes agros scho-*

lasteriae iacentes. Wikariusze zobowiązani są do odprawienia corocznie 30 mszy św. za zmarłych, a nadto w każdym kwartale jednej mszy św. śpiewanej, wraz z wigiliami (k. 98'—100).

Reg.: Zbiór dokumentów małopolskich. Cz. 2: Dokumenty z lat 1421—1441. Wrocław 1963 s. 236 nr 494.

7.

Wiślica 17 VIII 1439

Zbigniew Oleśnicki, biskup krakowski, wraz ze swoim bratem, Janem Głowaczem z Oleśnicy, marszałkiem Królestwa Polskiego i starostą krakowskim, funduje i eryguje w kolegiacie wiślickiej, ku pamięci stryja, Zbigniewa Oleśnickiego, niegdyś prepozyta kolegiaty wiślickiej i kanonika krakowskiego altarię pod wezw. św. Hieronima. Na uposażenie altarii zapisują 3 role (k. 209—210').

8.

Buda 3 XI 1442

Władysław, król Polski i Węgier, na prośbę Andrzeja z Krakowa, kustosa kolegiaty wiślickiej, przenosi wśie kustodii wiślickiej — Panczelice i Kuchary z prawa polskiego na prawo niemieckie (średzkie) i nadaje immunitet sądowy nad nimi scholastykowi wiślickiemu (k. 81—83).

9.

Kraków 26 VI 1447

Zbigniew Oleśnicki, biskup krakowski, zatwierdza darowiznę ks. Mikołaja, proboszcza z Pełczysk, uczynioną w postaci domu i ogrodu, położonego koło jatek rzeźnickich w Wiślicy, na rzecz kustodii wiślickiej. Kustosze kolegiaty są zobowiązani do wypłacania corocznie 12 groszy wikariuszom wiślickim, celem odprawiania mszy św. żałobnej, wraz z wigiliami w rocznicę śmierci ks. Mikołaja (k. 74'—75').

10.

Wiślica 2 IV 1456

Paweł Kamieński, podwójci i siedmiu ławników zaprzysiężonych miasta Wiślicy: Stanisław Faber, Jakub Cordas, Stanisław Rodzony, Maciej Sadło, Świętosław Zandowski, Paweł Sadło i Jan Ranoguth zaświadczają, że kustosz kolegiaty wiślickiej, ks. Jan Długosz zamienia własny dom na dom Jana Ranoguth, ławnika wiślickiego. Jan Ranoguth dopłaca nadto ks. Długoszowi 12 grzywien (k. 100—100').

11.

Wiślica 2 IV 1456

Paweł Kamieński, podwójci i siedmiu ławników zaprzysiężonych miasta Wiślicy: Stanisław Faber, Jakub Cordas, Stanisław Rodzony, Maciej Sadło, Świętosław Zandowski, Paweł Sadło i Jan Ranoguth zaświadczają, że ten ostatni oddał na rzecz wikariuszy wiślickich dom, zamieniony z ks. Janem Długoszem (k. 101—101').

12.

Piotrków, in conventione
generali 16 IX 1456

Kazimierz, król Polski, na prośbę ks. Jana Długosza uwalnia dom i ogród, darowany kolegium wikariuszy wiślickich, od wszelkich ciężarów i danin na rzecz Królestwa, oraz transumuje dokument nr 11 (k. 109'—111').

13.

Wiślica 23 I 1458

Jan Rakowiński, wójt, Włościbor, Maur, Paweł Biskupski i Świętosław Zandowski, rajcy, Piotr Okroi, Maciej Sadło, Jakub, zięć Hanuszów, Paweł Sadło, Stanisław Rodzony, Jan Ranoguth i Stanisław Faber, ławnicy zaprzysiężeni miasta Wiślicy, uwalniają od wszelkich ciężarów i danin miejskich dom i ogród ks. Jana Długosza, kustosa wiślickiego (k. 102—102').

14. Wiślica 8 X 1462
Stanisław Faber, podwójci, Maciej Sadło, Stanisław Leniwiec, Andrzej Ząbło, Mikołaj Nasoz, Grzegorz Bogil, Mikołaj Czapla i Mykozjusz, ławnicy za przysiężeni miasta Wiślicy, zaświadcza, że Stanisław Bogil, mieszczanin wiślicki, sprzedał Jakubowi Świchowskiemu, za 38 grzywien, folwark przy drodze wiodącej z Wiślicy do Nowego Miasta Korczyna (k. 102'—104).
15. Wiślica 15 IV 1463
Rajcy miasta Wislicy potwierdzają, że Anna, wdowa po Piotrze Okroi, Gertruda, wdowa po Bernardzie i Elżbieta, wdowa po Adamie Sarto, sprzedały wikariuszom wiślickim, za 30 grzywien dom w Wiślicy, położony, przy ulicy Krakowskiej (k. 158—158').
16. Wiślica 29 VIII 1465
Piotr, wicezakrystian przy kościele NMP w Krakowie, Włóścibor i Jan SkaWiński, mieszczanie wiślicki, oświadczają, że sprzedali za 140 grzywien dom, zwany Wąsowski, w Wiślicy, wraz z jednym łanem ziemi i łąkami na Przedmieściu św. Wawrzyńca, Marcinowi Myszcze, wójtowi w Wiślicy i jego zonie Annie (k. 118—118').
17. Książ 5 V 1466
Jan Lutek z Brzezia, biskup krakowski, oddaje kaznodziei wiślickiemu dziesięcinę pieniężną z siedmiu łanów roli we wsi Książ, w wysokości 1/2 grzywny w roku z każdego łanu. Dziesięcina ta należała dotąd do mensy biskupstwa krakowskiego (k. 196'—197).
18. Kraków 2 VII 1467
Wincenty Kiełbasa, biskup chełmiński, administrator diecezji pomezkańskiej i prepozyt kolegiaty w Wiślicy, oddaje tamtejszej kapitule wieś Szymanowice k/Nowego Sącza i dziesięcinę snopową ze wsi Jurków, przynależne dotąd do prepozytury wiślickiej, wzamian za dostarczane dotąd wosk i wino na cele służby Bożej w kolegiacie (k. 59—60', 61—62').
19. Kraków 4 VIII 1467
Rudolf, biskup kawantyjski oraz legat Stolicy Apostolskiej na Polskę i Czechy, zatwierdza umowę biskupa Wincentego Kiełbasy z kapitułą wiślicką, dotyczącą zamiany wsi Szymanowice i dziesięciny snopowej ze wsi Jurkow za dostarczane dotąd kolegiacie wino i wosk na potrzeby służby Bożej, a ponadto transumuje dokument z 2 VII 1467 (k. 63—65').
20. Kraków 30 IX 1467
Kazimierz, król Polski, uwalnia od wszelkich ciężarów i danin na rzecz Królestwa rolę, zwaną Bednarka, w Wiślicy, przynależną do kolegium tamtejszych wikariuszy (k. 104'—105').
21. Kraków 12 I 1468
Jan Lutek z Brzezia, biskup krakowski, zatwierdza darowiznę domu, uczy-nioną przez ks. Jana Długosza, kustosa wiślickiego, na rzecz kolegium tamtejszych wikariuszy, zobowiązuje ich do odprawiania mszy św. w pewne dni roku oraz transumuje dokument:
- a) Wiślica 15 IV 1467
Kolegium wikariuszy przy kolegiacie wiślickiej stwierdza, że ks. Jan Długosz obdarował je domem mieszkalnym, mogącym pomieścić 12 wikariuszy i ogrodem w Wiślicy, położonym przy ulicy Krakowskiej; obydwie darowizny zostały zwolnione przez krola Kazimierza od wszelkich ciężarów na rzecz Kró-

lestwa. Kolegium zobowiązuje się za to odprawić pewną ilość mszy św. w określone dni roku (k. 106—109, 114—117).

22.

Wiślica 7 I 1474

Rajcy miasta Wiślicy stwierdzają, że Wincenty, syn Jana, notariusza wiślickiego, sprzedał prowizorom szpitala wiślickiego za 60 florenów folwark we wsi Siedlec (k. 400').

23.

Wiślica 14 I 1475

Jakub Rakowski, podwójci wiślicki oraz 7 ławników: Tomasz Krakowski, Stanisław Stodołny, Jan Zapinowski, Mikołaj Blinarba, Jan Młodosch, Maciej Stolarz i Stefan Faber zaświadcza, że Marcin Myszka, wójt wiślicki i jego żona Anna legowali 3 grzywny na rzecz ks. Piotra ze Skawiny altarzysty w kościele NMP w Krakowie, jednocześnie altarzysty Bożego Ciała w kolegiacie wiślickiej. Legat 140 grzywien na rzecz tegoż ks. Piotra, brata swego, uczyniła Małgorzata Słodkowa. Altarzysta zobowiązuje się odprawić w każdym tygodniu 1 mszę św. do *Corpore Christi* (k. 123'—125).

24.

Wiślica 13 II 1477

Otho de Pleczow, sędzia i Jan de Biechow, podsędek ziemi sandomierskiej, zatwierdzają zakup, za 40 grzywien, wsi Zawadna Łąka k/Chotla przez ks. Jana Długosza, kustosa wiślickiego i kan. krakowskiego, od Jana, dziedzica Bielczowa, na rzecz kustodii wiślickiej (k. 80'—81').

25.

Chotel 17 IV 1477

Piotr Dunin de Prawkowicze, podkomorzy generalny ziemi sandomierskiej i starosta łączycy, wyznacza granice między wsią Chotel Kościelny, przynależną do ks. Jana Długosza Starszego, kustosa wiślickiego, a wioską Głuzy, stanowiącą własność rycerzy: Mikołaja, Janusza, Pawła, Jana i Stanisława Gieglowskich; Mikołaja, Stanisława, Marcina i Andrzeja Krzystsków; Mikołaja Tharapun; jego bratanków: Stanisława i Mikołaja Domarath oraz zięciów: Jana, Stanisława, Mikołaja i Tobiasza, synów Mikula, dziedziców na Głuzach (k. 77—77').

26.

Chotel 17 IV 1477

Piotr Dunin de Prawkowicze, podkomorzy ziemi sandomierskiej i starosta łączycy, wyznacza granice między wsią Chotel Kościelny, przynależną do ks. Jana Długosza, kustosa wiślickiego, a wsią Bielczów, własnością Jana Bielczowskiego (k. 78'—79).

27.

Chotel 12 V 1477

Piotr Dunin de Prawkowicze, podkomorzy ziemi sandomierskiej i starosta łączycy, wyznacza granice między wsią Chotel Kościelny, należąca do ks. Jana Długosza, kustosa wiślickiego, a wsiami Wolica Biedrzychowska i Górki, posiadłościami Jana z Rytwan, wojewody krakowskiego (k. 80—81').

28.

Chotel 4 VI 1477

Piotr Dunin de Prawkowicze, podkomorzy ziemi sandomierskiej i starosta łączycy, wyznacza granice między wsią Chotel Kościelny, przynależną do ks. Jana Długosza, kustosa wiślickiego, a wsią Piasek Wielki, własnością Spytka z Melsztyna (k. 79—79').

29.

Wiślica 10 I 1483

Wincenty, syn Jana, sprzedaje rajcom wiślickim łan ziemi we wsi Siedlec na rzecz szpitala wiślickiego (k. 351).

30.

Kraków 16 IV 1483

Jan Zborowski, pleban w Opatowcu, otrzymuje prezentę na altarię pod wezw. 10 Tysięcy Męczenników w kolegiacie wiślickiej od Andrzeja z Oleśnicy, kasztelana bieckiego (k. 236'—237').

31.

Kraków 27 VII 1484

Jan Rzeszowski, biskup krakowski, eryguje powtórnie prepozyturę szpitalną Św. Ducha w Wiślicy i zatwierdza fundację testamentalną tejże, uczynioną przez ks. Jakuba z Zaborowia, kan. krakowskiego i ks. Jana z Dobrej, prepozyta miejscowego szpitala. Na uposażenie nowej prepozytury przeznaczają on dochody z jednego łana roli we wsi Siedlec, z dwóch warzelnii piwa w Wiślicy i siedmiu grzywien rocznych odsetek od sumy 100 grzywien, zabezpieczonych na wspomnianej warzelnii. Równocześnie Biskup zobowiązuje prepozyta szpitalnego do odprawiania w każdy tydzień jednej mszy św. *pro peccatis* i drugiej *pro defunctis*; co tydzień mszy św. za duszę Jana Był i co kwartał mszy św. żałobnej, wraz z wigiliami. Prawa prezenty i patronatu przyznaje Biskup radzie miejskiej w Wiślicy; ponadto transumuje on następujące dokumenty:

a)

Wiślica 3 XII 1475

Rada miejska Wiślicy, wykonawca testamentu ks. Jakuba z Zaborowia i ks. Jana z Dobrej, wprowadza w życie ich testament.

b)

Biskupice 12 I 1476

Jan Rzeszowski, biskup krakowski, zatwierdza testamentalną fundację prepozytury szpitalnej pod wezw. Świętego Ducha w Wiślicy, uczynioną przez ks. Jakuba z Zaborowia i ks. Jana z Dobrej, oraz eryguje po raz pierwszy wspomnianą prepozyturę (k. 342'—349).

32.

Kraków 9 V 1487

Kazimierz, król Polski, zezwala na zbudowanie młyna na rzece Nidzie Janowi Kozłek, młynarzowi i Andrzejowi *de Chotlicze* ich własnym sumptem, oraz udziela im pewnych przywilejów (k. 383—385).

33.

Kraków 7 I 1489

Stanisław *de Swiradicze*, prepozyt kielecki, oraz kanonik i administrator diecezji krakowskiej, zatwierdza testament ks. Piotra ze Skawiny, altarysty przy kościele NMP w Krakowie i plebana w Pleszowie, mocą którego testator leguje na rzecz wikariuszy wiślickich 3 grzywiny, zabezpieczone na łąni wiślickiej, warzelnię piwa z ogrodem, zwanym Zabiniec; prepozyt zobowiązuje wikariuszy do odprawiania dwóch mszy św. tygodniowo: *de Corpore Christi* i za zmarłych (k. 120'—123).

34.

Wiślica 6 V 1508

Rajcy miasta Wiślicy przedstawiają w urzędzie grodzkim testament Barbary, zony Jana, wójta wiślickiego z 23 V 1505, w którym testatorka stwierdza, że pozyczyła od tychże rajców, jako prowizorów szpitala ubogich, 100 grzywien pieniędzy szpitalnych; zostało to zabezpieczone na łąni wiślickiej, będącej własnością wymienionej Barbary, z obowiązkiem płacenia przez nią na szpital 9 grzywien rocznie (k. 399—400).

35.

Wiślica 19 VII 1508

Rada miejska Wiślicy potwierdza testament Barbary, zony Jana, wójta wiślickiego z 23 V 1505 (k. 400).

36.

Nowe Miasto Korczyn 5 V 1511

Zygmunt, król Polski, zatwierdza legat czterech grzywien odsetek rocznych od 140 grzywien, zabezpieczonych na wójtostwie wiślickim, uczyniony przez

Mikołaja Myszopad, kasztelana czechowskiego i wójta wiślickiego (k. 118'—119').

37

Wiślica 16 I 1519

Zygmunt, król Polski, na prośbę kolegium wikariuszy wiślickich, zezwala temuz na zabezpieczenie sumy pieniężnej do 600 grzywien, z prawem pobierania odsetek rocznych, na dobrach ziemskich (k. 119'—120'),

38.

Kraków 25 V 1519

Zygmunt, król Polski, zapisuje na rzecz kolegium wikariuszy wiślickich 380 florenów pol. i zezwala zabezpieczyć je na dobrach Mikołaja Myszopad, kasztelana czechowskiego i wójta wiślickiego, z odsetkami 10 grzywien rocznie *pro centum*. Równocześnie zobowiązuje wikariuszy do odprawiania 3 mszy św. tygodniowo: 1 — o Wniebowzięciu NMP, 2 i 3 — za duszę Piotra Piechno, dworzana królewskiego. Legat 380 grzywien należał do sumy pieniężnej, zgromadzonej przez Piotra Piechno (k. 126'—128').

39.

Wiślica 22 II 1521

Barbara Regulanka zapisuje w testamencie na rzecz kolegium wikariuszy wiślickich dom z ogrodem i warzelnią piwa. Wikariusze zobowiązują się odprawić za duszę testatorki w każdy kwartał i w rocznicę jej śmierci mszę św. z wigiliami (k. 128'—129).

40

Wiślica 2 IX 1521

Jakub Złocki, właściciel dóbr Wielka i Mała Złota, przyjmuje legat kolegium wikariuszy wiślickich w wysokości 200 grzywien i zabezpiecza go na swoich dobrach, z obowiązkiem płacenia 10 grzywien rocznych odsetek, równocześnie transumuje następujące dokumenty.

a)

Wiślica 15 VIII 1521

Marcin Zdbinowski, pleban biecki i oficjał wiślicki, pozwała wikariuszom wiślickim na legowanie 200 grzywien na dobrach Jakuba Złockiego.

b)

Kraków 21 VIII 1518

Zygmunt, król Polski, na prośbę Jakuba Złockiego, zezwala wikariuszom wiślickim legować 200 grzywien na dobrach wspomnianego (k. 133'—136).

41.

Kraków 9 VII 1522

Jan Konarski, biskup krakowski, zatwierdza legat ks. Adama, prepozyta szpitalnego, dla prepozytury szpitalnej w Wiślicy, zabezpieczony na dobrach ziemskich tamtejszej rady miejskiej, w wysokości 100 grzywien z odsetkami 1 grzywna i 64 grosze. Biskup zobowiązuje prepozyta do odprawiania za ks. Adama jednej mszy św. tygodniowo i drugiej z wigiliami co kwartał; nadto poleca radzie wypłacić prepozytowi należne odsetki; jednocześnie Biskup transumuje następujący dokument:

a)

Dobrawoda 21 II 1522

Ks. Stanisław Starboczka, prepozyt szpitala poza murami miasta Wiślicy, skarży przed biskupem krakowskim, Janem Konarskim, rajców wiślickich o niewypłacanie mu należnych odsetek od legatu ks. Adama, poprzedniego prepozyta szpitalnego (k. 354—357).

42.

Kraków 15 VII 1523

Jan Konarski, biskup krakowski, zatwierdza fundację Katarzyny, zony Piotra Sadlaczka i eryguje altanę pod wezw. św. Piotra w kolegiacie wiślickiej. Na uposażenie nowej altarii przeznaczają Biskup legat tejże Katarzyny w wyso-

kcści 10 grzywien rocznie, zabezpieczonych na młynie „Gliniarski” na rzece Nidzie. Altarzysta jest zobowiązany do odprawiania dwóch mszy św. rocznie. Prawa prezenty i patronatu przyznaje Biskup, po śmierci Katarzyny, radzie miasta Wiślicy. Równocześnie wspomniany transumuje następujące dokumenty:

a) Kraków 19 VI 1523

Mikołaj Gliniarz, mieszczanin wiślicki, sprzedaje 1/3 część młyna „Gliniarski” Katarzynie, żonie Piotra Sadlacza, za 100 grzywien polskich.

b) Kraków 13 I 1523

Zygmunt, król Polski, zezwala Katarzynie Sadlaczowej na zakup 1/3 części młyna od Mikołaja Gliniarza.

c) Kraków 20 I 1523

Zygmunt, król Polski, zatwierdza umowę, mocą której Katarzyna, żona Piotra Sadlacza, będzie otrzymywała od rajców wiślickich 40 florenów rocznie z 1/3 części młyna „Gliniarski”. Po jej śmierci wymieniona część młyna, razem z prawem patronatu altarii św. Piotra, przejdzie na własność rady miejskiej w Wiślicy.

d) Kraków 20 I 1523

Zygmunt, król Polski, zezwala Katarzynie, żonie Piotra Sadlacza, na legowanie 1/3 części młyna radzie miasta Wiślicy za odsetki dziesięciu grzywien rocznie, w celu ufundowania nowej altarii pod tyt. św. Piotra w kolegiacie wiślickiej oraz trzech grzywien dla kolegium wikariuszy przy tejże świątyni (k. 210'—219').

43. Kraków 26 X 1528

Jakub de Precieschow, kanonik i oficjał generalny diecezji krakowskiej, zatwierdza legat wikariuszy wiślickich w wysokości 80 florenów na dobrach Łazarza Garlickiego z Małego Czarnkowa, z obowiązkiem płacenia odsetek w wysokości czterech florenów rocznie, oraz transumuje dokument:

a) Kraków 12 X 1528

Łukasz Garlicki przyjmuje z rąk wikariuszy wiślickich sumę 80 florenów polskich i zabezpiecza ją na własnych dobrach, zobowiązując się wypłacać 4 floreny rocznych odsetek na rzecz tychże (k. 151—153').

44. Kraków 17 XII 1528

Piotr Tomicki, biskup krakowski, zatwierdza, na instancję Michała Kutharza, dziedzicznego wójta Wiślicy, testament Piotra Sadlacza, mocą którego tenże przekazuje miastu swój dom wzamian za wypłacanie wikariuszom wiślickim i kaznodziei przy kolegiacie odsetek w wysokości 6 fertonów rocznie (k. 125—126').

45. Kraków 31 I 1531

Ks. Grzegorz, wiceprepozyt kolegiaty wiślickiej i altarzysta św. Katarzyny, zapisuje, za zgodą ks. Piotra Wapnowskiego, prepozyta kolegiaty wiślickiej, na rzecz tejże altarii folwark Kuchary (k. 237—240').

46. Kraków 31 VII 1531

Piotr Tomicki, biskup krakowski, zatwierdza donację dwóch łąnów ziemi we wsi Siedlce na rzecz ubogich w szpitalu w Wiślicy przez ks. Bartłomieja z Bolesławca, miejscowego prepozyta szpitalnego. Darowiznę przyjmuje rada miejska w Wiślicy i zobowiązuje się wypłacać prepozytowi szpitalnemu 3 grzywny rocznie. Równocześnie biskup transumuje dokument:

- a) Wiślica 6 VI 1531
Bartłomiej z Bolesławca, prepozyt szpitala w Wiślicy, zapisuje 2 łany ziemi w Siedlcu, przynależne dotąd do prepozytury szpitalnej w Wiślicy, na rzecz biednych w szpitalu i rady miejskiej, jako prowizora szpitala. Rada miejska zobowiązuje się wypłacać prepozytowi szpitalnemu 3 grzywny rocznie (k. 349—354).
47. Wiślica 9 III 1532
Stanisław Feliks Złocki, dziedzic Złotej, zeznaje wobec Piotra Tomickiego, biskupa krakowskiego, że otrzymał od wikariuszy wiślickich 75 grzywien i zobowiązał się wypłacać im roczne odsetki w wysokości czterech grzywien (k. 136—137').
48. Kraków 15 XI 1532
Piotr Tomicki, biskup krakowski, za zgodą króla Zygmunta, oddaje zarząd posiadłości ziemskich kolegiaty wiślickiej (*curam et administrationem in temporalibus*) radzie miasta Wiślicy (k. 283—284).
49. Wiślica 14 VII 1533
Anna Kotliczka zapisuje na rzecz kaznodziei kolegiaty wiślickiej dom, warzelnię piwa, owce, trzodę, bydło oraz 15 grzywien w złocie z obowiązkiem odprawiania mszy św. w rocznicę jej śmierci (k. 183—184).
50. Kraków 9 V 1536
Jerzy Myszkowski, archidiakon i kanonik krakowski, w czasie nieobecności biskupa Jana Latalskiego administrator diecezji krakowskiej, zatwierdza legat ks. Józefa z Łowicza, wicekustosza wiślickiego, w wysokości 40 grzywien, na rzecz wikariuszy wiślickich, z obowiązkiem odmawiania za niego w godzinach południowych psalmu *De profundis* z modlitwą (k. 130—131).
51. Wiślica 17 V 1536
Kolegium wikariuszy wiślickich leguje 50 grzywien na dobrach ziemskich Jakuba, aptekarza z Proszowic i jego żony Afry wzamian za odsetki roczne w wysokości czterech florenów (k. 131'—132').
52. Wiślica 17 V 1536
Afra, żona Jakuba aptekarza z Proszowic, wyraża zgodę na legowanie na swych dobrach przez wikariuszy wiślickich 50 grzywien z obowiązkiem wypłacania im rocznych odsetek w wysokości czterech florenów (k. 132'—133').
53. Kraków 4 XI 1536
Mikołaj Bedleński, scholastyk i wikariusz generalny diecezji krakowskiej, zatwierdza legat kolegium wikariuszy wiślickich w wysokości 100 grzywien na dobrach Chotel, Wolica i Kawczyce, należących do Pawła Korzeńskiego i jego żony, z obowiązkiem płacenia temuż kolegium rocznych odsetek w wysokości pięciu grzywien (k. 138—140).
54. Wiślica 13 IX 1537
Michał Kulchar, wykonawca testamentu Anny Kotliczka, leguje na rzecz kaznodziei wiślickiego 80 florenów i zabezpiecza je na własnych dobrach z obowiązkiem płacenia temuż kaznodziei rocznych odsetek. Kaznodzieja winien odprawiać mszę św. w rocznicę śmierci Anny (k. 184'—186).
55. Piotrków 24 II 1538
Zygmunt I, król Polski, zatwierdza zapis Michała Kulchara, rajcy i wójta wiślickiego, który zobowiązuje się dostarczyć z każdego większego zwierzęcia

na rzecz szpitala Św. Ducha w Wiślicy mięsa wartości dwóch solidów (k. 371—372').

56. Wiślica 19 II 1543

Piotr Wojciechowski, właściciel części wsi Wojciechowa w pow. proszowickim, przyjmuje legat wikariuszy wiślickich w sumie 60 florenów i zabezpiecza go na własnych dobrach z obowiązkiem płacenia rocznych odsetek w wysokości 1 i 1/2 grzywny (k. 140—141).

57. Kraków 11 IV 1543

Zygmunt I, król Polski, zezwala wikariuszom wiślickim zabezpieczyć na dobrach ziemskich legat ks. Jana Zbąskiego, dziekana kapituły krakowskiej i sekretarza królewskiego, w wysokości 100 grzywien. Wikariusze są zobowiązani do odprawiania mszy św. w rocznicę śmierci Zbąskiego (k. 129—130).

58. Wiślica 18 VI 1543

Anna, żona Piotra Wojciechowskiego, wyraża zgodę na zabezpieczenie na ich dobrach przez wikariuszy wiślickich legatu w sumie 60 florenów z obowiązkiem płacenia im rocznych odsetek 1 i 1/2 grzywny (k. 141—141').

59. Piotrków 20 XII 1548

Zygmunt August, król Polski, zatwierdza nową taksację młyna, zwanego Chotliczki, na Przedmieściu św. Wawrzyńca w Wiślicy oraz transumuje dokument:

a) Wiślica 19 I 1545

Mikołaj Łukowski ze Słomnik, stolnik ziemi sandomierskiej i Sebastian Chyczko z Sędziejewic, sędzia grodzki z Nowego Miasta Korczyna, delegowani sędziowie królewscy, szacują trzecią część młyna „Chotliczki” na 35 grzywien polskich rocznie i przysądzają je Erazmowi z Krakowa (k. 372'—376).

60. Kraków 28 IV 1550

Samuel Maciejowski, biskup krakowski, zatwierdza fundację testamentalną Stefana Fabra, rajcy wiślickiego i Mikołaja Piszczka, mieszczanina wiślickiego, oraz ich żon na uposażenie zakrystiana przy kolegiacie wiślickiej. Legat w wysokości 200 florenów został zabezpieczony na młynie, zwanym Belowski, przy Bramie Buskiej w Wiślicy, własności Michała Kulchara, wójta wiślickiego, z obowiązkiem płacenia zakrystianowi rocznych odsetek w wysokości czterech grzywien. Biskup eryguje *officium sacristani*, nazywanego *allarista*, z obowiązkiem odprawiania przezeń dwóch mszy św. w tygodniu, za duszę Stefana Fabra i jego żony, oraz co kwartał mszy św. z wigiliami za duszę Mikołaja Pieczek. Równocześnie Biskup transumuje następujące dokumenty:

a) Wiślica 13 X 1546

Michał, wójt wiślicki, przyjmuje powyższe 200 florenów i zabezpiecza je na swoim młynie, zwanym Belowski z obowiązkiem wypłacania czterech grzywien rocznych odsetek na rzecz zakrystiana kolegiaty wiślickiej.

b) Kraków 22 IV 1550

Zygmunt August, król Polski, zezwala na zabezpieczenie na dobrach ziemskich 200 florenów zapisu testamentalnego na rzecz zakrystiana wiślickiego (k. 224—233).

DE LIBRO DESCRIPTIONUM AD TEMPLUM COLLEGIALE VISLICIAE
A NATIVITATE BMV NUNCUPATUM ATTINENTE

S u m m a r i u m

Magni momenti saeculo XVI exaratus codex, qui de collegiali templo a Nativ. BMV dicto eiusque Visliciensibus institutis ecclesiasticis notitias praebet, est Vissliciensis descriptionum liber nunc in Archivo Dioecesano Kelciis asservatus, nullo inventarii signo munitus, hoc ornatus indice: *Descriptio reformationum, proventuum, privilegiorum, inscriptionum, inventariorum ecclesiarum, tam collegiatae Visliciensis, quam etiam sacelli Sancti Spiritus circa Xenodochium, nec non S. Martini intra muros Vissliciensis et parochialis S. Laurentii in Suburbio Visslicensi transumpta — — per me Albertum Chotelski — — descripta anno Domini 1599.* Qui liber, ex iis quae erant in priorae saec. XV collegiali codice confecto, exque vagis documentis in urbano collegialique archivo positis, iussu Georgii cardinalis Radziwiłł, Cracoviensis episcopi, ab Adalberto Chotelski, sacerdote scriptus est atque ab aliis viris ad inens XIX saeculum continuabatur. Haec est illius voluminis summa rerum: 1° visitationes et ecclesiae collegialis reformationis decreta annis 1597—1701 contenta, 2° excerpta *Libri beneficiorum* Długoski, 3° documenta de re iuridica et oeconomica Capituli collegialis, 4° monumenta de collegio vicariorum Visslicensium, 5° indices atque tabulae de bibliotheca et schola collegialis ecclesiae, 6° publicae litterae de altaribus praebendisque beneficiis ac fraternitatibus templi collegialis, 7° acta de templo et valetudinario S. Spiritus Visslicensi, 8° documenta de ceteris Vissliciensibus ecclesiis, 9° varii ecclesiarum indices, 10° catalogi ss. pontificum, archiepiscoporum, episcoporum regumque. Ipsius descriptionum libri status bonus apparet, voluminis autem photographica taeniola in Instituto Archivorum, Bibliothecarum Museorumque Ecclesiasticorum penes Catholicam studiorum Lublinsensem Universitatem Lublini deposita est.